

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

Təsdiq edirəm
Tədris məsələləri üzrə prorektor v.i.e:
dos. Zaur Məmmədov
"_____" "_____" 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 050118-*Təhsildə sosial-psixoloji xidmət*

Fakültə: Filologiya və ibtidai təhsil

Kafedra: Pedaqogika, psixologiya və incəsənət

I Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: *Sosial psixologiya*

Fənn proqramı: *BDU-nun Sosial elmlər və psixologiya kafedrasının 1 sayılı 02 oktyabr 2016-cı il tarixli iclas protokolu ilə təsdiq edilmişdir.*

Kodu: IPF-B07

Tədris ili: III (2025-2026) Semestr: V

Tədris yükü: Ümumi-150 saat; Auditoriya saati 60 (30 saat müəhazirə ,30 seminar)

Tədris forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 5 kredit

II Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, dərəcəsi: Ph.D.dos. L.Ə. Verdiyeva

E-mail ünvanı: leman.verdiyeva@mail.ru

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Ə. Məmmədov küçəsi 19, 2 sayılı tədris korpusu

III Təvsiyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

Əsas:

1. Bayramov Ə.S., Əlizadə Ə.Ə. Sosial psixologiya. Bakı 2003.
2. Əlizadə Ə.Ə. Azərbaycan etnopsixologiyasına giriş, Bakı 2003.
3. Bayramov Ə.S. «Kitabi-Dədə Qorqud» dastanlarında etnik psixoloji xüsusiyyətlərin inikası, Bakı, 2000.
4. Bayramov Ə.S. Etnik psixologiya, Bakı, 2001.
5. Bayramov Ə.S. Psixoloji düşüncələr, Bakı, 1994.
6. Bayramov Ə.S., Əlizadə Ə.Ə. Sosial psixologiyanın aktual problemləri, Bakı, 1986.
7. Bayramov Ə.S. Şəxsiyyətin təşəkkülünün aktual psixoloji problemləri, Bakı, 1981
8. Çələbiyev N. Ailə psixologiyası. 2015.

Əlavə:

9. Bayramov Ə.S., Əlizadə Ə.Ə. Psixologiya, Bakı, 2002.
10. Əlizadə H.Ə. Sosial pedaqogikanın aktual məsələləri, Bakı, 1998.
11. Məmmədov İ.Ə. Məktəbdə psixoloji xidmət: psixoloji praktikanın elmi-metodik problemləri və yaradılması təcrübəsi, Bakı, 2002.

IV Prerekvizitlər: Fənnin tədrisindən öncə hər hansı fənnin tədrisinə zərurət yoxdur.

V Korekvizitlər: Fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda digər fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI Fənnin təsviri və məqsədi:

Sosial psixologiya tədris kursu "Pedaqogika, psixologiya və incəsənət fənləri" kafedrası nəzdində pedaqoji yönümlü ixtisasların tədris planı çərçivəsində işlənmişdir. Tədris planına uyğun olaraq bu kurs bakalavr səviyyəsinin tələbələri üçün müstəqil fənn kimi tədris olunur. Kursun tədrisi II tədris ilinin III semestrində 60 saat həcmində (30 s. müəhazirə, 30 s. seminar) nəzərdə tutulur.

Kursun tədrisində ilk növbədə sosial psixologiyanın mövzusu, vəzifələri, əsas problemləri, ayrı-ayrı bölmələri barədə izahlar verilir. Şəxsiyyət və ünsiyyətin psixoloji problemləri, qrup və kollektivin psixoloji səciyyəsi, şəxsiyyətin sosializasiyası, ünsiyyətdə psixoloji təsir vasitələri barədə müvafiq biliklər tələbələrə çatdırılır. Tələbələr sosial psixologiya fənnini öyrənməklə qrup və kollektivdə şəxsiyyətlərarası münasibətlərin öyrənilməsi, liderlik və rəhbərlik, gender bərabərliyi və onun mahiyyəti, pedaqoji kollektivin sosial psixologiyası, sosial persepsiya haqqında zəruri biliklərə yiyələnəcəklər.

VII Davamiyyətə verilən tələblər:

Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmaz, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII Qiymətləndirmə:

Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş material dərinədən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəfidir.
- 9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.

- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
-4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
-0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	əla	A
2.	81-90	çox yaxşı	B
3.	71-80	yaxşı	C
4.	61-70	kafi	D
5.	51-60	qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	qeyri-kafi	F

IX Davranış qaydalarının pozulması:

Tələbə Universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda Əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X Təqvim-mövzu planı: (30 saat müəhazirə, 30 ssat seminar)

№	Keçirilən mövzuların məzmunu	Müh.	Sem.	Tarix
1	Mövzu. Sosial psixologiya bir elm kimi . Plan: 1. Elmi idrakın metodologiyası və metodikası 2. Psixi həyatın sosial kökləri; interpsixika fenomeni 3. Sosial psixologiyanın predmeti: D.Mayersin təlimi Mənbə: (1;2;3;4;5)	2	2	
2	Mövzu. Sosial psixologiya və əsrin elmlər sistemində yeri Plan: 1. Elmlərin təsnifatı: sosial psixologiya və yaxın elmlər 2. Sosiologiya və psixologiya sosial-psixologiyanın "ana fənni" kimi 3. Sosial psixoloji proseslər, problemlər və vəzifələr Mənbə: (1;2;3;4;5)	2	2	
3	Mövzu. Sosial psixoloji təfəkkürün əmələ gəlməsi, inkişafı və tarixi məsələləri Plan: 1. Sosial-psixoloji ideyaların inkişafı: birinci dövr 2. Sosial-psixologiyanın müstəqil elm sahəsi kimi formalaşması: ikinci dövr 3. Sosial psixologiyanın eksperimental elm kimi inkişafı: üçüncü dövr Mənbə: (1; 2; 3; 4; 5)	2	2	
4	Mövzu. Sosial psixologiyanın metodoloji və metodiki məsələləri. Plan: 1. Nəzəriyyə,eksperiment, praktika 2. Sosial psixoloji tədqiqatın metodoloji məsələləri: konkret metodiki priyomlar Mənbə: (1; 2; 3; 4; 5)	2	2	
5	Mövzu. Sosial psixologiyanın tədqiqat metodları. Plan: 1. Müşahidə metodu 2. Korrelyasiya metodu 3. Eksperiment metodu 4. Kross-mədəni tədqiqatlar 5. Statistik metod Mənbə: (1; 2; 3; 4; 5)	2	2	
6	Mövzu. Şəxsiyyətin sosial psixologiyası. Sosial psixologiyada şəxsiyyət problemi. Plan: 1. Mənlik şüuru. 2. Sosial-psixologiyada şəxsiyyət problemi 3. Şəxsiyyətin " Mən konsepsiyası" sosial-psixoloji problem kimi Mənbə: (1; 2; 3; 4; 5)	2	2	
7	Mövzu. Sosial psixologiyada qrup nəzəriyyəsi və şəxsiyyətlərarası münasibətlər Plan: 1. Qrup haqqında anlayış 2. Qrup təsnifatı 3. Qrupun ölçüsü və ya həcmi problemi. Rengelman effekti 4. Psixoloji uyuma. Qrup təzyiqi fenomeni 5. Şəxsiyyətlərarası münasibətlər	2	2	

	6. Liderlik və rəhbərlik . liderlik üsulu Mənbə: (1; 2; 3; 4; 5)			
8	Mövzu. Şəxsiyyət və psixoloji müdafiə yolları Plan: 1. Maskalar 2. Xüsusi terminlər 3. Sosial normalar 4. Sosial yönümlər 5. Mən konsepsiyasının funksiyaları 6. Psixoloji müdafiə yolları 7. E.Eriksonun “ Psixi inkişafın dinamikası” Mənbə: (1; 2; 3; 4; 5)	2	2	
9	Mövzu Sosial psixologiyada qrup nəzəriyyəsinin ümumi məsələləri. Plan: 1. Sosial qrupda şəxsiyyətin statusu məsələləri 2. Sosial fasilitasiya 3. Qrup və sosial qrup anlayışı 4. Sosial qrupda şəxsiyyətin ststusu 5. Şerti və real qruplar 6. Böyük və kiçik qruplar 7. Referent qruplar Mənbə: (1; 2; 3; 4; 5)	2	2	
10	Mövzu. Kiçik qrupların social psixoloji məsələləri Plan: 1. Kiçik qrupların tədqiqinin əsas istiqamətləri 2. Qrup deferensasiyaqısının xüsusiyyətləri Mənbə: (1; 2; 3; 4; 5)	2	2	
11	Mövzu. Şəxsi qarşılıqlı münasibətlərin üç tərkibli strukturu və dərkətmə paradoksu Plan: 1. Şəxsi qarşılıqlı münasibətlərin üç tərkibli strukturu 2. Dərkətmə paradoksu Mənbə: (1; 2; 3; 4; 5)	2	2	
12	Mövzu. Qrup uyuşması: Qrup təzyiqi: qrupdaxili təlqin, konformizm və neqativizm fenomenləri Plan: 1. Qrup uyuşması haqqında 2. Qrup təzyiqi: qrupdaxili təlqin, konformizm və neqativizm fenomenləri Mənbə: (1; 2; 3; 4; 5)	2	2	
13	Mövzu. Kiçik qrupun struktur xüsusiyyətləri. Gender və rəhbərlik (liderlik) problemi Plan: 1. Qrupda rəhbərlik və liderlik sosial-psixoloji fenomen kimi 2. Gender və rəhbərlik (liderlik) problemi 3. Demokratik dəyərlər: rəhbərlik üslubu haqqında Mənbə: (1; 2; 3; 4; 5)	2	2	
14	Mövzu. Ünsiyyətin sosial psixologiyası. Ünsiyyət qarşılıqlı təsir prosesi kimi Plan: 1. Ünsiyyət fenomeni sosial-psixoloji problem kimi 2. Ünsiyyət informasiya mübadiləsi kimi 3. İnsanların bir-birini anlaması və qavraması Mənbə: (1; 2; 3; 4; 5)	2	2	
15	Mövzu. Sosial psixologiyanın tətbiqi problemləri. Sosial-psixoloji xidmət Plan: 1. Sosial psixologiyanın tədqiqi xüsusiyyətləri 2. Sosial psixoloji xidmət: - Sənaye psixologiyasının tətbiqi problemləri - Xidmət sahəsinin sosial-psixologiyası - Təhsil müəssisələrində psixoloji xidmət - Ailədə psixoloji xidmət haqqında Mənbə: (1; 2; 3; 4; 5)	2	2	
	Cəmi:60 saat	30s.	30 s.	

XI. Fənn üzrə tələblər: Müasir Sosial psixologiyanın aktual problemləri haqqında biliklərə yiyələnən tələbə üçün cəmiyyətdə şəxsiyyətlərarası münasibətlərin şəxsiyyətin formalaşmasına təsirini müəyyənləşdirmək asanlaşır. Sosial psixologiya haqqında müvafiq biliklərə yiyələnməklə, şəxsiyyətin sosializasiyası, mənlik şüurunun formalaşmasını

şərtləndirən mexanizmlər təhlil olunmalıdır. Şəxsiyyətin formalaşmasında qrup və kollektivin rolu, ünsiyyətin psixi inkişafda rolu, ünsiyyət prosesində yaranan çətinliklər və onların aradan qaldırılması yolları analiz edilməlidir.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- Sosial psixologiyanın aktual problemləri, əsas sahələri və tədqiqat metodları haqqında biliklər mənimsənilir;
- Sosial psixologiyanın psixoloji elmlər sisteminə yeri və inkişaf tarixi mərhələlərinə dair biliklər öyrənilir;
- Şəxsiyyətin formalaşması, "mən" konsepsiyası və özünüqiymətləndirmənin səviyyələri haqqında məlumat mənimsənilir;
- Qrup və kollektivdə şəxsiyyətlərarası münasibətlər, liderlik-rəhbərlik münasibətləri öyrənilir;
- Böyük və kiçik qrupların keyfiyyət və kəmiyyət təhlili, qrup daxili münasibətlərin insanın davranışına təsiri məsələləri öyrənilir;
- Ünsiyyətin psixoloji səciyyəsi, ünsiyyətin funksiyaları və əsas tərəfləri haqqında biliklər mənimsənilir;
- Ünsiyyət çətinliklərinin aradan qaldırılması üsulları haqqında məlumat mənimsənilir.

XIII. Fənn üzrə imtahan sualları

1. Elmi idrakin metodologiyası və metodikası: tədqiqatın obyektı və predmeti problemi.
2. Psixi həyatın sosial kökləri: interpsixika fenomeni.
3. Sosial psixologiyanın predmeti: D.Mayersin tərfi.
4. Sosial psixologiyanın tətbiqi problemləri. Sosial- psixoloji xidmət.
5. Elmlərin təsnifatı: sosial psixologiya və həmsərhəd elmlər.
6. Sosiologiya və psixologiya sosial psixologiyanın "ana fənni" kimi.
7. Sosial-psixoloji proseslər, problemlər və vəzifələr
8. Sosial-psixoloji ideyaların inkişafı: birinci dövr
9. Sosial psixologiyanın müstəqil elm sahəsi kimi formalaşması: ikinci dövr
10. Sosial-psixologiyanın eksperimental elm kimi inkişafı: üçüncü dövr
11. Nəzəriyyə. Eksperiment. Praktika
12. Sosial-psixoloji tədqiqatın metodoloji məsələləri: konkret metodiki priyomlar.
13. Müşahidə metodu
14. Korrelyasiya metodu
15. Kross – mədəni tədqiqatlar
16. Eksperiment metodu
17. Şəxsi qarşılıqlı münasibətlərin üç tərkibli strukturu və dərkətmə paradoksu.
18. Şəxsiyyətin sosial-psixologiyası.
19. Sosial psixologiyada şəxsiyyət problemi. Mənlik şüuru
20. Şəxsiyyətin "Mən konsepsiyası" sosial-psixoloji problem kimi.
21. Kiçik qrupun struktur xüsusiyyətləri. Gender və rəhbərlik (liderlik) problemi.
22. Sosial psixologiyada qrup təsnifatı
23. Qrupun ölçüsü və ya həcmi problemi. Rengelmann effekti
24. Şəxsiyyətlərarası münasibətlər sosial psixologiyada necə tənzimlənilir
25. Qrup uyuşması. Qrup təzyiqi fenomeni
26. Sosial fasilitasiya nədir
27. Şərti və real qruplar. Referent qruplar
28. Sosial psixologiyada qrup nəzəriyyəsinin ümumi məsələləri.
29. Sosial qrupda şəxsiyyətin statusu fenomeni.
30. Kiçik qrupların sosial- psixoloji məsələləri
31. Qrup diferensiasiyasının xüsusiyyətləri;
32. Qrup təzyiqi: qrup daxili təlqin, konformizm və neqativizm fenomenləri.
33. Ünsiyyətin sosial psixologiyası.
34. Ünsiyyət qarşılıqlı təsir prosesi kimi.
35. Ünsiyyət fenomeni sosial –psixoloji problem kimi
36. Ünsiyyət informasiya mübadiləsi kimi
37. İnsanların bir birini anlaması və qavraması
38. Elmi idrakin metodologiyası və metodikası: tədqiqatın obyektı və predmeti problemi.
39. Sosiologiya və psixologiya sosial psixologiyanın "ana fənni" kimi.
40. Sosial-psixoloji tədqiqatın metodoloji məsələləri: konkret metodiki priyomlar.
41. Sosial psixologiyanın tədqiqat metodları
42. Sosial-psixologiyada şəxsiyyət problemi.
43. Şəxsiyyətlərarası münasibətlər: liderlik və rəhbərlik. Liderlik üslubu.
44. Psixi həyatın sosial kökləri: interpsixika fenomeni.
45. Sosial-psixoloji proseslər, problemlər və vəzifələr.
46. Şəxsiyyətin "Mən konsepsiyası" sosial-psixoloji problem kimi.
47. Qrup təzyiqi fenomeni.
48. Sosial psixologiyanın tətbiqi xüsusiyyətlərini izah edin
49. Sosial-psixoloji xidmət necə təşkil olunmalıdır?
50. Sosial-psixoloji xidmətin hansı tətbiqi sahələri var?
51. Sənaye psixologiyasının tətbiqi problemləri

52. Xidmət sahəsinin sosial-psixologiyası
53. Təhsil müəssisələrində psixoloji xidmət
54. Ailədə psixoloji xidmət
55. Psixoloji uyuşma nədir

XIV. Kollokvium sualları:

I Kollokvium sualları

1. Elmi idrakın metodologiyası və metodikası: tədqiqatın obyektı və predmeti problemi.
2. Psixi həyatın sosial kökləri: interpsixika fenomeni.
3. Sosial psixologiyanın predmeti: D.Mayersin tərfi.
4. Sosial psixologiyanın tətbiqi problemləri. Sosial- psixoloji xidmət.
5. Elmlərin təsnifatı: sosial psixologiya və həmsərhəd elmlər.
6. Sosiologiya və psixologiya sosial psixologiyanın “ana fənni” kimi.
7. Sosial-psixoloji proseslər, problemlər və vəzifələr
8. Sosial-psixoloji ideyaların inkişafı: birinci dövr
9. Sosial psixologiyanın müstəqil elm sahəsi kimi formalaşması: ikinci dövr
10. Sosial-psixologiyanın eksperimental elm kimi inkişafı: üçüncü dövr
11. Nəzəriyyə. Eksperiment. Praktika
12. Sosial-psixoloji tədqiqatın metodoloji məsələləri: konkret metodiki priyomlar.
13. Müşahidə metodu
14. Eksperiment metodu və Korrelyasiya metodu
15. Kross – mədəni tədqiqatlar

II kollokvium sualları:

1. Şəxsiyyətin “Mən konsepsiyası” sosial-psixoloji problem kimi.
2. Kiçik qrupun struktur xüsusiyyətləri. Gender və rəhbərlik (liderlik) problemi.
3. Sosial psixologiyada qrup təsnifatı
4. Qrupun ölçüsü və ya həcmi problemi. Rengelman effekti
5. Şəxsiyyətlərarası münasibətlər social psixologiyada necə tənzimlənilir
6. Qrup uyuşması. Qrup təzyiqi fenomeni
7. Sosial fasilitasiya nədir
8. Şərti və real qruplar. Referent qruplar
9. Sosial psixologiyada qrup nəzəriyyəsinin ümumi məsələləri.
10. Sosial qrupda şəxsiyyətin statusu fenomeni.
11. Kiçik qrupların sosial- psixoloji məsələləri
12. Qrup diferensiasiyasının xüsusiyyətləri;
13. Qrup təzyiqi: qrupdaxili təlqin, konformizm və neqativizm fenomenləri.
14. Ünsiyyətin sosial psixologiyası. Ünsiyyət qarşılıqlı təsir prosesi kimi.
15. Ünsiyyət fenomeni sosial –psixoloji problem kimi

Sosial psixologiya fənninin sillabusu 050118-“Təhsildə sosial-psixoloji xidmət” ixtisası (proqramı) üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. “Pedaqogika, psixologiya və incəsənət” kafedrasının 12 sentyabr 2025-ci il tarixli iclasında (protokol №01) müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir.

Fənn müəllimi:

dos. L.Ə.Verddiyeva

Kafedra müdiri:

dos. A.X.Əliyev